УДК 328.185(477)
DOI https://doi.org/10.32782/2786-9385/2026-8-2

АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА ВІДКРИТІСТЬ ВЛАДИ: УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Гарбар Людмила Вікторівна,
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії та політології
Житомирського державного університету імені Івана Франка
ORCID ID: 0000-0002-5114-523X

Лисюк Людмила Петрівна,
асистент кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Житомирського державного університету імені Івана Франка
ORCID ID: 0000-0002-3713-9378

У статті здійснено комплексний аналіз сучасної антикорупційної політики України та практик забезпечення відкритості влади в умовах масштабних викликів, серед яких повномасштабна війна, процеси відбудови та реалізації євроінтеграційного курсу. Автори підкреслюють, що боротьба з корупцією є не лише вимогою міжнародних стандартів, а й фундаментальною умовою збереження державності, національної безпеки та довіри міжнародних партнерів. Особливу увагу приділено інституційній архітектурі протидії корупції, яка включає створення спеціалізованих органів (НАБУ, САП, НАЗК, АРМА, ВАКС) та формування багаторівневої нормативно-правової бази. Водночас наголошено на проблемах імплементації законодавства, труднощах у координації діяльності інституцій та суперечностях між формальним запозиченням міжнародних стандартів і реальною спроможністю органів влади використовувати їх в практичній діяльності.

Наголошено, що у європейському контексті антикорупційна політика України розглядається як процес, що поєднує правові, інституційні та організаційні механізми із забезпеченням прозорості та підзвітності державних інституцій. Підкреслено значення цифровізації та новітніх технологій (електронне врядування, блокчейн, Big Data) як інструментів мінімізації корупційних ризиків та підвищення ефективності управління. Окремо акцентовано на ролі міжнародної співпраці з організаціями та партнерами, що сприяє не лише обміну досвідом, а й гармонізації українських практик із європейськими стандартами.

Важливим напрямом у сучасних умовах визначено розвиток антикорупційної освіти та підвищення громадської обізнаності, що передбачає інтеграцію навчальних програм у заклади освіти, підготовку висококваліфікованих фахівців із політології та публічного управління, а також проведення широких інформаційних кампаній для формування культури доброчесності. Автори доводять, що саме поєднання інституційних реформ, цифрових інновацій та освітньо-просвітницьких заходів здатне забезпечити реальне утвердження доброчесності у публічній службі та сприяти демократичному розвитку України.

Ключові слова: *запобігання та протидія корупції, відкритість влади, євроінтеграція, антикорупційна освіта, ІКТ, впровадження інноваційних технологій, інформаційна культура та комп'ютерна грамотність, демократичний розвиток, стійкість держави.*

Harbar L. V., Lysiuk L. P. Anti-corruption policy and openness of government: ukrainian experience in the european context

The article provides a comprehensive analysis of Ukraine's modern anti-corruption policy and practices for ensuring the openness of government in the face of large-scale challenges, including a full-scale war, reconstruction processes and the implementation of the European integration course. The authors emphasize that the fight against corruption is not only a requirement of international standards, but also a fundamental condition for preserving statehood, national security and the trust of international partners. Particular attention is paid to the institutional architecture of combating corruption, which includes the creation of specialized bodies (NABU, SAP, NAZK, ARMA, VAKS) and the formation of a multi-level regulatory and legal framework. At the same time, the problems of implementing legislation, difficulties in coordinating the activities of institutions and contradictions between the formal borrowing of international standards and the real ability of government bodies to use them in practice are emphasized.

It is emphasized that in the European context, the anti-corruption policy of Ukraine is considered as a process that combines legal, institutional and organizational mechanisms with ensuring transparency and accountability of state institutions. The importance of digitalization and new technologies (e-government, blockchain, Big Data) as tools for minimizing corruption risks and increasing management efficiency is emphasized. Special emphasis is placed on the role of international cooperation with organizations and partners, which contributes not only to the exchange of experience, but also to the harmonization of Ukrainian practices with European standards.

An important direction in modern conditions is the development of anti-corruption education and raising public awareness, which involves the integration of curricula in educational institutions, the training of highly qualified specialists in political science and public administration, as well as conducting broad information campaigns to form a culture of integrity. The authors prove that it is the combination of institutional reforms, digital innovations and educational and awareness-raising measures that can ensure the real establishment of integrity in the public service and contribute to the democratic development of Ukraine.

Key words: *prevention and combating corruption, government transparency, European integration, anti-corruption education, ICT, implementation of innovative technologies, information culture and computer literacy, democratic development, state stability.*

Актуальність дослідження. Запобігання та мінімізація корупційних практик, а також утвердження відкритості влади в сучасних умовах України постають як ключові виклики та стратегічні імперативи для збереження державності, успішної відбудови та реалізації євроінтеграційного курсу. Актуальні реалії – повномасштабна війна, масштабні процеси відновлення та глобальна тенденція до підвищення прозорості й ефективності управління – засвідчують наявність глибоких проблем. У контексті триваючої війни та майбутньої відбудови боротьба з корупцією набуває критичного значення, адже це не лише вимога європейських стандартів, а й фундаментальна умова забезпечення національної безпеки, довіри міжнародних партнерів та раціонального використання ресурсів. Водночас відкритість влади виступає необхідним інструментом подолання корупції та зміцнення демократичних інститутів.

Запобігання та протидія корупційним практикам, а також утвердження відкритості влади в сучасних умовах України становлять взаємопов'язані та стратегічно важливі напрями, що визначають стійкість держави, її здатність ефективно протистояти зовнішній агресії, здійснювати відновлення та реалізувати євроінтеграційний курс. Усе це потребує не лише дотримання правових норм, а й глибинних культурних трансформацій, рішучої політичної волі та постійного контролю громадськості. Ефективна антикорупційна політика передбачає забезпечення прозорості й підзвітності державних інституцій, удосконалення законодавчої бази, підвищення рівня суспільної обізнаності та активне залучення громадян.

Метою статті є комплексний аналіз антикорупційної політики України та практик забезпечення відкритості влади в умовах сучасних викликів, а також їх зіставлення з європейськими стандартами та досвідом. Дослідження спрямоване на визначення ефективності національних антикорупційних механізмів, з'ясування ролі прозорості та підзвітності державних інституцій у процесі демократизації, а також окреслення перспектив інтеграції українських практик у загальноєвропейський контекст.

Аналіз останніх досліджень та публікацій [1–7] дав змогу з'ясувати, що одним із ключових чинників, які сприяють поширенню корупції, є інституційна слабкість державних органів та недостатній рівень прозорості у функціонуванні влади. Свідченням зазначеного є також інформація відображена у вітчизняних та міжнародних звітах [8–11], які репрезентують результати аналітичних соціологічних досліджень щодо рівня корупції в Україні та світі й суспільного сприйняття цього явища.

Євроінтеграційний курс України не лише обумовив реформи і заходи щодо антикорупційної політики, а й сприяв поступовому прогресу в боротьбі з корупцією.

У оновлених узагальненнях Transparency International Ukraine і Basel Institute on Governance щодо прогресу в зусиллях України з боротьби з корупцією (березень 2025 р.) [12] зафіксовано стійкий прогрес і зазначено, що Україна зберігає сильну відданість боротьбі з корупцією. Звіт висвітлює ключові події, що забезпечили поступовий прогрес у боротьбі з корупцією, незважаючи на виклики. Турбулентна геополітика продовжує перевіряти стійкість України, включно зі стійкістю її антикорупційних органів. Особливою характеристикою в умовах вже складного середовища є різке зменшення допомоги уряду США на антикорупційні заходи. За даними Transparency International у 2024 році Україна отримала 35 балів зі 100 у Індексі сприйняття корупції (CPI), що на один бал нижче порівняно з 2023 роком [13]. Хоча таке зниження перебуває в межах статистичної похибки і є важливим сигналом для влади щодо того, що формальні оновлення та програмна реалізація зобов'язань України залишаються недостатніми. За даними Індексу сприйняття корупції – 2025 [14] Україна стала єдиною країною, якій вдалося дещо підвищити свої позиції в дослідженні. Як зазначає Transparency International Ukraine, в останні роки Україна показує досить стриманий прогрес, отримавши +3 за результатами 2023 року, загалом зупинилася на цьому рівні, почергово то втрачаючи, то повертаючи один бал з року в рік. Відтак, все ще актуальними залишаються глибокі системні реформи, які б дозволили розкрити потенціал потужної антикорупційної спільноти країни.

У звітах OECD [15] та GRECO (Рада Європи) [16] підкреслюється, що ключовими чинниками поширення корупції залишаються слабкість державних інституцій та недостатня прозорість у діяльності органів влади. Позитивним аспектом є те, що незважаючи на повномасштабне вторгнення РФ в Україну, простежується прогрес країни в боротьбі з корупцією. Свідченням зазначеного є сучасна та інклюзивна система моніторингу та оцінки антикорупційної стратегії, подальший поступ у посиленні захисту викривачів і спеціалізовані антикорупційні інституції, а також ключові законодавчі реформи, що дозволили розпочати вступ до Конвенції ОЕСР проти хабарництва. Водночас, звіті було зазначено, що Україна має усунути перешкоди для ефективного застосування корупційних правопорушень, провести надзвичайну перевірку суддів і забезпечити незалежність суддів на практиці. Наголошено, що ефективна боротьба з корупцією потребує не лише вдосконалення законодавчої бази, але й посилення інституційної спроможності, забезпечення прозорості та підзвітності державних інституцій, а також активного залучення громадянського суспільства. А отже, ще є над чим працювати, і не варто зупинятися на досягнутому, тому що євроінтеграційні процеси лише визначають напрями для покращення для подальших реформ, а Україна повинна їх реалізувати. Перехід від формального дотримання законодавчих приписів до реального утвердження доброчесності у публічній службі потребує системного узгодження нормативно-правової бази, посилення інституційної спроможності уповноважених антикорупційних підрозділів органів державної влади та вдосконалення механізмів антикорупційного менеджменту, що визначає стратегічний напрям подальших наукових пошуків. Аналіз окремих аспектів зазначених питань буде представлено у нашому дослідженні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Актуальність проблеми й динамічний розвиток антикорупційного напряму в Україні й пошуку шляхів і механізмів ефективної боротьби з корупцією засвідчують не лише статистичні дані й показники, представлені в результатах досліджень, а значна кількість наукових розвідок, від тез доповідей і статей – до дисертаційних і монографічних досліджень. Євроінтеграційний курс розвитку України зумовив необхідність комплексного врахування положень міжнародних нормативно-правових актів та адаптації світового досвіду до національного правового й інституційного середовища,

що особливо актуалізується у сфері формування та реалізації антикорупційної політики в сучасних умовах.

В Україні система відповідальності за корупційні правопорушення ґрунтується на Конституції України [17] та спеціальному антикорупційному законодавстві, зокрема ЗУ «Про запобігання корупції» [18], Кримінальному кодексі України [19] та Кодексі України про адміністративні правопорушення [20; 21] тощо. У цих нормативно-правових актах не тільки окреслено понятійно-категоріальний апарат, а й визначено склад та види правопорушень, встановлено коло суб'єктів юридичної відповідальності, а також види та розміри відповідних санкцій.

Першими міжнародними актами Ради Європи у сфері протидії корупції, що були підписані та ратифіковані Україною, стали «Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією» [22] та «Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією» [23]. Зазначені документи мають локальний характер і застосовуються виключно в державах-учасницях, зокрема і в Україні, яка їх ратифікувала.

У положеннях Кримінальної конвенції визначено комплекс заходів, що мають бути реалізовані на національному рівні, зокрема щодо державних посадових осіб. Так, ст. 2 та 3 Конвенції регламентують питання «дачі хабара національним державним посадовим особам» та «одержання хабара національними державними посадовими особами» [22]. Відповідно до цих положень, держави-учасниці зобов'язані використовувати потрібні законодавчі та інші заходи для встановлення кримінальної відповідальності за умисне обіцяння, пропонування чи надання неправомірної вигоди посадовим особам, як безпосередньо, так і опосередковано, з метою спонукання їх до виконання чи невиконання службових обов'язків. Аналогічно, передбачено відповідальність за умисне вимагання або одержання неправомірної вигоди посадовими особами, а також за прийняття пропозиції чи обіцянки такої вигоди з метою впливу на виконання ними службових функцій.

У межах цілей Цивільної конвенції корупцію визначено як прямі чи опосередковані вимагання, пропонування, дачу або одержання хабара чи будь-якої іншої неправомірної вигоди або можливості її отримання, які порушують належне виконання будь-якого обов'язку особою, що отримує хабара, неправомірну вигоду чи можливість мати таку вигоду, або поведінку такої особи» [23].

Варто також зауважити, що одним із пріоритетних напрямів адаптації міжнародних антикорупційних стандартів в Україні виступає оптимізація інституційної системи запобігання та протидії корупції. Відповідно до рекомендацій GRECO [24] у 2014 році було створено Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) як спеціалізований правоохоронний орган [25]. Згодом інституційна архітектура була доповнена Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою (САП) [26], Національним агентством з питань запобігання корупції (НАЗК) [27], Агентством з розшуку та менеджменту активів (АРМА) [28] та Вищим антикорупційним судом (ВАКС) [29]. Така інституалізація дала змогу забезпечити чіткий розподіл функціональних повноважень між органами відповідно до міжнародних вимог. Водночас практика їхньої діяльності засвідчила наявність проблемних аспектів, зокрема труднощів у розмежуванні підслідності й забезпеченні ефективної координації між інституціями. Це актуалізувало необхідність подальшого вдосконалення антикорупційної інфраструктури та посилення її інституційної узгодженості, а також формування в Україні розгалуженої багаторівневої нормативно-правової бази, що поступово гармонізується з міжнародними та європейськими стандартами. Вказане нормативно-правове підґрунтя охоплює спеціальне антикорупційне законодавство, нормативні акти, що регламентують проходження державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, а також стратегічні документи, зокрема Антикорупційну стратегію [30] та Державну антикорупційну програму її реалізації

[31]. Водночас, аналіз чинного законодавства засвідчує наявність низки теоретичних суперечностей та практичних проблем його імплементації.

Попри створення спеціалізованих інституцій та формування багаторівневої нормативно-правової основи, наявні суперечності й проблеми імплементації законодавства засвідчують потребу у комплексному, системному підході до антикорупційної політики. Саме в цьому контексті особливого значення набуває розроблена НАЗК система пріоритетних напрямів, що охоплює різні рівні та кластери антикорупційної діяльності й визначає ключові вектори удосконалення механізмів забезпечення доброчесності у публічній службі. Вивчення аналітики і стандартів доброчесності, в розділі «Доброчесність та запобігання корупції» на вебсайті Агентства, дозволило виокремити низку стратегічних напрямів запобігання та протидії корупції, серед яких:

– *Нормативно-правове врегулювання взаємодії парламенту та бізнесу* шляхом імплементації закону про правові засади лобіювання відповідно до міжнародних стандартів, що знижує корупційні ризики у сфері державного управління.

– *Гармонізація національного законодавства з міжнародними нормами* шляхом ратифікації Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів та імплементації її положень.

– *Запобігання політичній корупції* через удосконалення порядку притягнення до відповідальності за порушення фінансової звітності та підтримку політичних партій.

– *Цифровізація антикорупційного контролю* шляхом забезпечення автоматизованого доступу НАЗК до державних реєстрів для оптимізації перевірки декларацій.

– *Управління конфліктом інтересів* через законодавче врегулювання окремих аспектів правозастосовної діяльності у цій сфері.

– *Підвищення рівня доброчесності парламентарів* через ухвалення Кодексу етичної поведінки народних депутатів України (з урахуванням рекомендацій GRECO), удосконалення методичної бази його застосування та внесення змін до Регламенту Верховної Ради для посилення внутрішнього контролю й забезпечення незалежного моніторингу.

– *Прозорість діяльності парламенту* завдяки прийняттю законодавчих актів щодо відкритості інформації про роботу Верховної Ради, її комітетів та депутатів відповідно до міжнародних стандартів.

– *Інституційне зміцнення антикорупційної інфраструктури* шляхом розширення повноважень уповноважених підрозділів та осіб з питань запобігання корупції.

– *Запровадження інструментів перевірки доброчесності* через розробку нормативних засад оцінки доброчесності посадових осіб.

– *Контроль за доступом до публічної інформації* через створення незалежного наглядового органу Інформаційного комісара.

– *Розвиток інституту громадського контролю* через нормативне закріплення механізмів публічних консультацій із суспільно значущих питань.

– *Розбудова спеціалізованої судової інфраструктури* шляхом завершення формування Вищого антикорупційного суду та забезпечення належних умов його повноцінної діяльності.

– *Захист викривачів корупції* завдяки удосконаленню законодавчих гарантій та створенню ефективних механізмів реагування на повідомлення про правопорушення.

Водночас окреслені напрями не є остаточними чи статичними, адже в умовах динамічних суспільно-політичних процесів вони потребують постійного оновлення та адаптації. Зокрема, в сучасних умовах важливим завданням є забезпечення прозорості діяльності державних інституцій шляхом впровадження відкритих даних щодо їхньої роботи, бюджетів та державних закупівель. Раціональним вважаємо також використання електронних платформ для контролю за проведенням тендерів і закупівель, що сприяє мінімізації корупційних ризиків. Не менш значущим постає регулярне

здійснення аудитів та перевірок діяльності органів влади, посилення санкцій за корупційні правопорушення та невідворотність притягнення винних до відповідальності.

У межах євроінтеграційних процесів важливим елементом антикорупційної політики має стати створення дієвих механізмів захисту осіб, які повідомляють про корупційні правопорушення, та гарантування їхньої безпеки. Водночас ключове значення належить забезпеченню прозорості діяльності державних інституцій через використання відкритих даних щодо їхньої роботи, бюджетів та державних закупівель, а також застосування електронних платформ для контролю за тендерними процедурами. Не менш важливим є регулярне проведення аудитів і перевірок діяльності органів влади, посилення санкцій за корупційні дії та невідворотність притягнення винних до відповідальності. Реалізація окреслених заходів потребує не лише реформування та вдосконалення чинного законодавства відповідно до міжнародних стандартів, але й забезпечення його належної імплементації та практичного дотримання.

Водночас суттєвою проблемою залишається суперечність між формальним запозиченням міжнародних антикорупційних стандартів та реальною інституційною спроможністю органів влади послуговуватися ними. Це проявляється у формалізованому підході до оцінки корупційних ризиків, коли відповідні процедури виконуються переважно для звітності, а не для ефективного управління ризиками, а також у недостатньому рівні практичного захисту викривачів у процесах публічного управління. Важливою у цьому процесі є міжнародна співпраця, зокрема взаємодія з міжнародними організаціями та партнерами для обміну досвідом і кращими практиками щодо імплементації міжнародних стандартів та рекомендацій у сфері боротьби з корупцією.

Визначальне значення в системі запобігання корупції має також цифровізація та використання новітніх інформаційних технологій. Автоматизація державних послуг, разом із розвитком електронного врядування, мінімізує вплив суб'єктивного людського чинника, що суттєво знижує ймовірність зловживання владою. Впровадження технології розподіленого реєстру (блокчейну) забезпечує відкритість фінансово-адміністративних операцій та унеможливлює фальсифікацію даних. Використання інструментів великих масивів даних (Big Data) та інтелектуального аналізу дозволяє виявляти аномальні схеми й оперативно визначати найбільш вразливі до корупції ланки публічного управління.

Проте, навіть за умови вдосконалення інституційної архітектури, цифровізації процедур та запровадження сучасних технологій, ефективність антикорупційної політики значною мірою залежить від рівня суспільної підтримки та залучення громадян. Саме тому важливим напрямом у сучасних умовах залишається розвиток антикорупційної освіти та підвищення громадської обізнаності, що передбачає інтеграцію навчальних програм у заклади освіти та проведення інформаційних кампаній, спрямованих на формування культури доброчесності. Відтак, вважаємо за доцільне окреслити можливі аспекти антикорупційної освіти у процесі підготовки фахівців з політології та публічного управління, адже саме ці спеціалісти формують інтелектуальну й управлінську основу державної політики. Антикорупційна складова в їхній професійній підготовці охоплювати різні рівні, серед яких пропонуємо виокремити найбільш значущі на нашу думку.

Теоретичний рівень – включення до навчальних програм освітніх компонент, які передбачають вивчення міжнародних та національних антикорупційних стандартів, механізмів запобігання корупції та інституційних моделей їх реалізації.

Практичний рівень – формування навичок аналізу корупційних ризиків, розробки антикорупційних стратегій та застосування інструментів прозорості й підзвітності у публічному управлінні, не лише під час вивчення обов'язкових освітніх компонент чи практичної підготовки, а й під час вивчення ІКТ.

Таблиця 1

Антикорупційна освіта у підготовці фахівців

Блок/ рівень	Зміст	Очікуваний результат
Теоретичний	Вивчення міжнародних та національних антикорупційних стандартів; аналіз інституційних моделей та правових механізмів	Формування системного розуміння антикорупційної політики та її нормативно-правових засад
Практичний	Оцінка корупційних ризиків; розробка антикорупційних стратегій; застосування інструментів прозорості й підзвітності	Набуття професійних навичок управління ризиками та впровадження практичних механізмів доброчесності
Етичний	Виховання культури доброчесності, професійної відповідальності та політичної етики	Формування ціннісних орієнтирів майбутніх управлінців і політологів, що унеможливлюють толерування корупції
Інноваційний	Використання цифрових технологій (електронне врядування, блокчейн, Big Data) для мінімізації корупційних ризиків	Опанування сучасних інструментів забезпечення відкритості та прозорості управлінських процесів
Міжнародний	Ознайомлення з практиками країн ЄС та рекомендаціями GRECO, OECD, Transparency International	Гармонізація національної політики з європейськими стандартами та інтеграція кращих практик у навчальний процес

Джерело: складено авторами за результатами дослідження.

Етичний рівень – виховання культури доброчесності, відповідальності та професійної етики, що має стати невід'ємною складовою професійної ідентичності майбутніх управлінців і політологів.

Інноваційний рівень – використання цифрових технологій (електронне врядування, блокчейн, Big Data) як інструментів мінімізації корупційних ризиків та забезпечення відкритості управлінських процесів, зокрема й в процесі вивчення ІКТ та інших освітніх компонент.

Міжнародний рівень – ознайомлення здобувачів вищої освіти з кращими практиками країн ЄС та рекомендаціями міжнародних організацій (GRECO, OECD, Transparency International), що сприяє гармонізації української політики з європейськими стандартами.

Саме тому, антикорупційна освіта у сфері політології та публічного управління має стати не лише академічним компонентом, а й практичним інструментом формування нової управлінської культури, орієнтованої на доброчесність, прозорість та відповідальність. Обґрунтування змісту й очікуваних результатів у кожному блоці підготовки майбутніх фахівців подано в таблиці 1.

Отже, антикорупційна освіта це багаторівневий процес, що поєднує знання, практичні навички, етичні засади, інноваційні технології та міжнародний досвід, що дозволяє здійснювати підготовку фахівців, здатних не лише розробляти політику, а й ефективно впроваджувати її у практику. Підготовка висококваліфікованих фахівців у сфері політології та публічного управління має стратегічне значення для формування нової управлінської еліти, здатної поєднувати знання міжнародних стандартів із практичними навичками їх імплементації. Вона забезпечує не лише професійну компетентність, але й виховання культури доброчесності, що є ключовою передумовою ефективної реалізації антикорупційної політики та гармонізації України з європейськими демократичними практиками. Детальний аналіз антикорупційної освіти в умовах сучасної України буде представлено у наших подальших публікаціях.

Висновки. Антикорупційна політика та утвердження відкритості влади в Україні постають стратегічними імперативами, які визначають стійкість держави,

її здатність ефективно протистояти зовнішнім викликам та реалізовувати євроінтеграційний курс. Створення спеціалізованих інституційних органів та формування багаторівневої нормативно-правової бази заклали основу для системної протидії корупції, проте практика їхньої діяльності засвідчила низку проблем, пов'язаних із координацією та імплементацією законодавчих норм. Це актуалізує необхідність переходу від формального запозичення міжнародних стандартів до їх реального застосування у національній практиці.

Євроінтеграційний вимір антикорупційної політики України сприяв адаптації міжнародних рекомендацій та поступовому прогресу у сфері прозорості й підзвітності, однак ефективність реформ значною мірою залежить від інституційної спроможності органів влади та залучення громадянського суспільства. Важливим чинником у цьому процесі є цифровізація та використання новітніх технологій, які мінімізують корупційні ризики та забезпечують відкритість управлінських процесів.

Водночас ключовим завданням залишається формування культури доброчесності, що потребує розвитку антикорупційної освіти, інтеграції відповідних програм у систему підготовки фахівців з політології та публічного управління, а також проведення широких інформаційних кампаній для підвищення громадської обізнаності. Міжнародна співпраця та обмін досвідом із європейськими партнерами виступають додатковим ресурсом для гармонізації української політики з європейськими стандартами.

У підсумку, варто наголосити, що антикорупційна політика та відкритість влади мають розглядатися як взаємопов'язані процеси, що забезпечують демократичний розвиток України, її інтеграцію в європейський простір та зміцнення державності в умовах сучасних викликів.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Нікітчук П. В. Інституційна система забезпечення антикорупційної політики в Україні: критичний аналіз архітектури, дисфункцій та євроінтеграційного виміру. *Український політико-правовий дискурс.* 2026. Вип. 19. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.19434866.

2. Глущенко Н. В. Антикорупційна політика України: виклики та перспективи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Т. 2. № 88. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.2.47.

3. Нестеренко К. О., Булгакова О. В. Антикорупційна політика України в контексті війни. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* 2023. Т. 2. № 77. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.2.16.

4. Панасюк О. П. Протидія корупції в Україні: концептуальні підходи та стратегічні пріоритети. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління.* 2025. № 3. DOI: https://doi.org/10.32782/cuj-2025-3-1028.

5. Продан І. Становлення антикорупційної політики в Україні: етапи та характеристика. *Вісник НТУУ «КПІ».* 2025. № 4 (68). DOI: https://doi.org/10.20535/2706-5626.2025.4(68).34914829.

6. Сорока С., Генералова А. Антикорупційні органи як основні засоби протидії корупції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка».* 2023. Т. 10. № 2(38). С. 249–255. DOI: https://doi.org/10.23939/law2023.38.249.

7. Старенький О. С. Інституційний розвиток Національного агентства з питань запобігання корупції як гарантія реалізації антикорупційної політики в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2026. Т. 2. № 1. DOI: https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.2.48.

8. Корупція в Україні: розуміння, сприйняття, поширеність. Звіт за результатами опитування підприємців, експертів та населення в цілому. Колектив авторів. Київ : Ваіте, 2018. 42 с. URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/N71.pdf (дата звернення: 30.07.2026).

9. Звіти. *Вебсайт Національного агентства з питань запобігання корупції.* URL: https://nazk.gov.ua/uk/zvity/ (дата звернення: 30.07.2026).

10. Звіт GRECO: відзначено прогрес України у виконанні антикорупційних рекомендацій для суддів, прокурорів і парламентарів. *Вебсайт НАЗК.* URL: https://nazk.gov.ua/uk/novyny/zvit-greco-vidznacheno-progres-ukrainy-u-vykonanni-antykoruptsiynyh-rekomendatsiy-dlya-suddiv-prokuroriv-i-parlamentariv-zvit-ukrainskoyu/ (дата звернення: 30.07.2026).

11. GRECO: Ukraine demonstrates further progress in preventing corruption among parliamentarians, judges and prosecutors, but more efforts needed. Council of Europe Office in Ukraine. URL: https://www.coe.int/en/web/kyiv/-/greco-ukraine-demonstrates-further-progress-in-preventing-corruption-among-parliamentarians-judges-and-prosecutors-but-more-efforts-needed (date of application: 30.07.2026).

12. Transparency International Ukraine / Basel Institute on Governance. Progress in Ukraine's Anti-Corruption Efforts: March 2025 Update. Basel / Kyiv, 2025. 18 p. URL: https://baselgovernance.org/sites/default/files/2025-03/Progress_in_Ukraines_AC_Efforts_March%2025_eng.pdf (date of application: 02.08.2026).

13. Transparency International. URL: https://www.transparency.org/en/ (date of application: 02.08.2026).

14. Corruption Perceptions Index 2025: Decline In Leadership Undermining Global Fight Against Corruption. URL: https://www.transparency.org/en/press/corruption-perceptions-index-2025-decline-leadership-undermining-global-fight (date of application: 02.08.2026).

15. OECD. (2023). Ukraine Fifth Round of Anti-Corruption Monitoring Follow-Up Report The Istanbul Anti-Corruption Action Plan. URL: https://www.oecd.org/en/publications/ukraine-fifth-round-of-anti-corruption-monitoring-follow-up-report_097f0a38-en.html (date of application: 02.08.2026).

16. Fourth Evaluation Round; Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors; Addendum to the Second Compliance Report; Ukraine [GrecoRC4 (2024)15]. URL: https://www.ecoi.net/en/file/local/2123827/GrecoRC4%282024%2915-Final-eng-Add%20to%20the%202nd%20Compliance%20Report-Ukraine-PUBLIC.docx.pdfhttps://www.coe.int/greco___(date of application: 02.08.2026).

17. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 05.08.2026).

18. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text (дата звернення: 05.08.2026).

19. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text (дата звернення: 05.08.2026).

20. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1–212) : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text (дата звернення: 07.08.2026).

21. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 213–330) : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text (дата звернення: 07.08.2026).

22. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією : ратифіковано Законом України від 18.10.2006 № 252-V. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text (дата звернення: 08.08.2026).

23. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією : ратифіковано Законом України від 16.03.2005 № 2476-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text (дата звернення: 08.08.2026).

24. Group of States against Corruption. Evaluations. Ukraine. URL: https://www.coe.int/en/web/greco/evaluations/ukraine (date of application: 08.08.2026).

25. Національне антикорупційне бюро України. *Офіційний сайт.* URL: https://nabu.gov.ua (дата звернення: 10.08.2026).

26. Спеціалізована антикорупційна прокуратура. Офіс Генерального прокурора. URL: https://gp.gov.ua/ua/posts/specializovana-antikorupcijna-prokuratura (дата звернення: 10.08.2026).

27. Національне агентство з питань запобігання корупції. *Офіційний сайт.* URL: https://nazk.gov.ua/uk/ (дата звернення: 10.08.2026).

28. Агентство з розшуку та менеджменту активів. Офіційний сайт. URL: https://arma.gov.ua/ (дата звернення: 10.08.2026).

29. Вищий антикорупційний суд. *Офіційний сайт.* URL: https://hcac.court.gov.ua/hcac/ (дата звернення: 10.08.2026).

30. Антикорупційна стратегія. *НАЗК.* URL: https://nazk.gov.ua/uk/antykoruptsijna-strategiya/ (дата звернення: 12.08.2026).

31. Державна антикорупційна програма. *НАЗК.* URL: https://nazk.gov.ua/uk/derzhavna-antykoruptsijna-programa-2/ (дата звернення: 12.08.2026).

REFERENCES

1. Nikitchuk, P. V. (2026). Instytutsiina systema zabezpechennia antykoruptsiinoi polityky v Ukraini: krytychnyi analiz arkhitektury, dysfunktsii ta yevrointehratsiinoho vymiru [Institutional system of ensuring anti-corruption policy in Ukraine: critical analysis of architecture, dysfunctions and European integration dimension]. *Ukrainskyi polityko-pravovyi dyskurs,* 19. https://doi.org/10.5281/zenodo.19434866 [in Ukrainian].

2. Hlushchenko, N. V. (2025). Antykoruptsiina polityka Ukrainy: vyklyky ta perspektyvy [Anti-corruption policy of Ukraine: challenges and prospects], 2, 88. https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.2.47 [in Ukrainian].

3. Nesterenko, K. O., & Bulhakova, O. V. (2023). Antykoruptsiina polityka Ukrainy v konteksti viiny [Anti-corruption policy of Ukraine in the context of war]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu,* 2, 77. https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.2.16 [in Ukrainian].

4. Panasiuk, O. P. (2025). Protydiia koruptsii v Ukraini: kontseptualni pidkhody ta stratehichni priorytety [Countering Corruption in Ukraine: Conceptual Approaches and Strategic Priorities]. *Tsentralnoukrainskyi visnyk prava ta publichnoho upravlinnia,* 3. https://doi.org/10.32782/cuj-2025-3-1028 [in Ukrainian].

5. Prodan, I. (2025). Stanovlennia antykoruptsiinoi polityky v Ukraini: etapy ta kharakterystyka [Formation of anti-corruption policy in Ukraine: stages and characteristics]. *Visnyk NTUU «KPI»,* 4(68). https://doi.org/10.20535/2706-5626.2025.4(68).34914829 [in Ukrainian].

6. Soroka, S., & Heneralova, A. (2023). Antykoruptsiini orhany yak osnovni zasoby protydii koruptsii [Anti-corruption bodies as the main means of combating corruption]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»,* 10, 2(38), 249–255. https://doi.org/10.23939/law2023.38.249 [in Ukrainian].

7. Starenkyi, O. S. (2026). Instytutsiinyi rozvytok Natsionalnoho ahentstva z pytan zapobihannia koruptsii yak harantiia realizatsii antykoruptsiinoi polityky v Ukraini [Institutional evolution of the National Agency for the Prevention of Corruption as a guarantee of the implementation of anti-corruption policy in Ukraine]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo,* 2, 1. https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.2.48 [in Ukrainian].

8. Koruptsiia v Ukraini: rozuminnia, spryiniattia, poshyrenist. Zvit za rezultatamy opytuvannia pidpryiemtsiv, ekspertiv ta naselennia v tsilomu. Kolektyv avtoriv (2018) [Corruption in Ukraine: understanding, perception, prevalence. Report based on the results of a survey of entrepreneurs, experts and the general population. Authors], Kyiv: Vaite. Retrieved from: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/N71.pdf [in Ukrainian].

9. Zvity. Vebsait Natsionalnoho ahentstva z pytan zapobihannia koruptsii [Reports. Website of the National Agency for the Prevention of Corruption]. Retrieved from: https://nazk.gov.ua/uk/zvity/ [in Ukrainian].

10. Zvit GRECO: vidznacheno prohres Ukrainy u vykonanni antykoruptsiinykh rekomendatsii dlia suddiv, prokuroriv i parlamentariv. Vebsait NAZK [GRECO report: Ukraine's progress in implementing anti-corruption recommendations for judges, prosecutors and parliamentarians noted. NACP website]. Retrieved from: https://nazk.gov.ua/uk/novyny/zvit-greco-vidznacheno-progres-ukrainy-u-vykonanni-antykoruptsiynyh-rekomendatsiy-dlya-suddiv-prokuroriv-i-parlamentariv-zvit-ukrainskoyu [in Ukrainian].

11. GRECO: Ukraine demonstrates further progress in preventing corruption among parliamentarians, judges and prosecutors, but more efforts needed. Council of Europe Office in Ukraine. Retrieved from: https://www.coe.int/en/web/kyiv/-/greco-ukraine-demonstrates-further-progress-in-preventing-corruption-among-parliamentarians-judges-and-prosecutors-but-more-efforts-needed [in English].

12. Transparency International Ukraine / Basel Institute on Governance. Progress in Ukraines Anti-Corruption Efforts: March 2025 Update. Basel / Kyiv, 2025. 18 p. Retrieved from: https://baselgovernance.org/sites/default/files/2025-03/Progress_in_Ukraines_AC_Efforts_March%2025_eng.pdf [in English].

13. Transparency International. URL: https://www.transparency.org/en/ [in English].

14. Corruption Perceptions Index 2025: Decline In Leadership Undermining Global Fight Against Corruption. Retrieved from: https://www.transparency.org/en/press/corruption-perceptions-index-2025-decline-leadership-undermining-global-fight [in English].

15. *OECD* (2023). Ukraine Fifth Round of Anti-Corruption Monitoring Follow-Up Report The Istanbul Anti-Corruption Action Plan. Retrieved from https://www.oecd.org/en/publications/ukraine-fifth-round-of-anti-corruption-monitoring-follow-up-report_097f0a38-en.html [in English].

16. Fourth Evaluation Round; Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors; Addendum to the Second Compliance Report; Ukraine [GrecoRC4 (2024)15]. Retrieved from https://www.ecoi.net/en/file/local/2123827/GrecoRC4%282024%2915-Final-eng-Add%20to%20the%202nd%20Compliance%20Report-Ukraine-PUBLIC.docx.pdfhttps://www.coe.int/greco [in English].

17. The Verkhovna Rada of Ukraine (28.06.1996). Konstytutsiia Ukrain [Constitution of Ukraine] (Law of Ukraine No. 254k/96-VR). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text [in Ukrainian].

18. The Verkhovna Rada of Ukraine (14.10.2014). Pro zapobihannia koruptsii [On Prevention of Corruption] (Law of Ukraine No. 1700-VII). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text [in Ukrainian].

19. The Verkhovna Rada of Ukraine (05.04.2001) Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine] (Law of Ukraine No. 2341-III). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text [in Ukrainian].

20. The Verkhovna Rada of Ukraine (07.12.1984). Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (statti 1–212) [Code of Ukraine on Administrative Offenses (Articles 1 – 212)] (Law of Ukraine No. 8073-X). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text [in Ukrainian].

21. The Verkhovna Rada of Ukraine (07.12.1984). Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (statti 213 – 330) [Code of Ukraine on Administrative Offenses (Articles 213 – 330)] (Law of Ukraine No. 8073-X). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text [in Ukrainian].

22. Kryminalna konventsiia pro borotbu z koruptsiieiu: ratyfikovano Zakonom Ukrainy vid 18.10.2006 № 252-V [Criminal Convention on Combating Corruption: ratified by the Law of Ukraine]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text [in Ukrainian].

23. Tsyvilna konventsiia pro borotbu z koruptsiieiu: ratyfikovano Zakonom Ukrainy vid 16.03.2005 № 2476-IV [Civil Convention on Combating Corruption: ratified by the Law of Ukraine 2005]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text [in Ukrainian].

24. Group of States against Corruption. Evaluations. Ukraine. Retrieved from: https://www.coe.int/en/web/greco/evaluations/ukraine [in English].

25. Natsionalne antykoruptsiine biuro Ukrainy [National Anti-Corruption Bureau of Ukraine]. Ofitsiinyi sait. Retrieved from: https://nabu.gov.ua [in Ukrainian].

26. Spetsializovana antykoruptsiina prokuratura. Ofis Heneralnoho prokurora [Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office. Office of the Prosecutor General]. Retrieved from: https://gp.gov.ua/ua/posts/specializovana-antikorupcijna-prokuratura [in Ukrainian].

27. Natsionalne ahentstvo z pytan zapobihannia koruptsii [National Agency for the Prevention of Corruption]. Ofitsiinyi sait. Retrieved from: https://nazk.gov.ua/uk/ [in Ukrainian].

28. Ahentstvo z rozshuku ta menedzhmentu aktyviv [Asset Search and Management Agency]. Ofitsiinyi sait. Retrieved from: https://arma.gov.ua/ [in Ukrainian].

29. Vyshchyi antykoruptsiinyi sud [High Anti-Corruption Court]. Ofitsiinyi sait. Retrieved from: https://hcac.court.gov.ua/hcac/ [in Ukrainian].

30. Antykoruptsiinastratehiia[Anti-corruptionstrategy].NAZK.Retrievedfrom:https://nazk.gov.ua/uk/antykoruptsijna-strategiya/ [in Ukrainian].

31. Derzhavna antykoruptsiina prohrama [State Anti-Corruption Program]. NAZK. Retrieved from: https://nazk.gov.ua/uk/derzhavna-antykoruptsijna-programa-2/ [in Ukrainian].

Використання штучного інтелекту. Під час підготовки статті інструменти штучного інтелекту не використовувалися.

Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 10.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 04.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.10.2026